

22/138

Lect. Dr. Mihail TEODORESCU

VIAȚA CREȘTINĂ
ÎN SECOLUL APOSTOLIC
din perspectiva cărții
„FAPTELE APOSTOLILOR”

- Stan pr. prof. dr. Liviu – *Sucesiunea apostolică*, în *Studii Teologice*, nr. 5-6, 1955
 Stan pr. prof. dr. Liviu – *Societăți religioase în Biserica veche*, în *Studii Teologice*, nr. 1-2, 1956
 Stan pr. prof. dr. Liviu – *Har și jurisdicție*, în *Studii Teologice*, nr. 1-2, 1970
 Stăniloae, pr. prof. dr. Dumitru – *Rugăciunile pentru alții și sobornicitatea Bisericii*, – în *Studii Teologice*, Nr. 1-2, 1970
 Tudor, pr. drd. Alexandru – *Unitate și diversitate în Faptele Apostolilor*, în *Studii teologice*, nr. 1-2 /1973
 Vasilescu, masterand, Dumitru – *Glosolalia*, în *Studii Teologice*, 7-8/1964
 Veres, Pr. Nicolae – *Munca și rugăciunea*, în *Almanah Bisericesc*, București, 1975
 Verzan, pr. dr. Sabin – *Rânduirea Sfinților Apostoli sau începutul preoției ierarhice sacramentale*, în *Glasul Bisericii*, Nr. 3, 1988
 Verzan, pr. dr. Sabin – *Cărmuirea Bisericii în epoca apostolică*, în *Studii Teologice*, 5-6/1955
 Vlad, Pr. prof. Sofron – *Principii misionare și sociale în epistolele Sf. Apostol Pavel*, în *Studii Teologice*, nr. 5-6/1955
 Wallace, Daniel B. – *Acts: Introduction, Outline and Argument*, Biblical Studies Foundation, 2000

Cuprins

Introducere.....	5
Lista abrevierilor	10
Capitolul I. Biserica apostolică	
I.1. Întemeiere, răspândire, organizare	11
I.1.1. În așteptarea Sf. Duh	12
I.1.2. Terminologia aplicată Bisericii	13
I.1.3. Temelia Bisericii	16
I.1.4. Întemeierea Bisericii	17
I.1.5. Expansiunea Bisericii în Palestina.....	20
I.1.6. Acceptarea păgânilor.....	21
I.1.7. Expansiunea Bisericii în diaspora	23
I.1.8. Numele acordat membrilor Bisericii	30
I.1.9. Mediul socio-cultural-religios de dezvoltare a Bisericii.....	31
I.1.10. Limba Bisericii apostolice.....	34
I.1.11. Comuniunea Bisericii.....	35
I.1.12. O organizare specifică.....	38
I.1.13. Unitatea Bisericii.....	46
I.1.14. Dezvoltări ulterioare.....	51
I.2. Biserica – locaș al cultului creștin.....	56
I.2.1. Cultul religios – o necesitate umană.....	56
I.2.2. Spațiul cultic în istoria umanității.....	57
I.2.3. Spațiul cultic mozaic	60
I.2.4. Spațiul cultic creștin	62
I.2.5. Individualitatea cultului creștin	64
I.2.6. Casele creștinilor	68
I.2.7. Bisericele domestice din mediul iudaic.....	70
I.2.8. Influența sinagogii iudaice	72
I.2.9. Biserica în spațiul cultural elenistic.....	75
I.2.10. Biserica în spațiul cultural greco-roman.....	77
I.3. Disciplina Bisericii.....	83
I.3.1. Disciplina morală a credincioșilor.....	83
I.3.2. Mărturiile secolele II-III d.Hr.....	87
I.3.3. Rezolvarea interioară a litigiilor.....	90
I.3.4. Dragostea și pacea – principiile comuniunii creștine	93
I.3.5. Frica de Dumnezeu.....	96
I.3.6. Disciplina cultică.....	98
I.3.7. „Disciplina arcana”.....	109
I.3.8. Disciplina doctrinară	111
I.3.9. Măsuri pedagogice	127
I.3.10. Excomunicarea	131

I.4. Clerul bisericesc	134
I.4.1. Clerul mozaic	135
I.4.2. Arhiereul Iisus Hristos.....	138
I.4.3. Clerul bisericesc	139
I.4.4. Episcopul.....	146
I.4.5. Preoții	153
I.4.6. Diaconii	161
I.4.7. Diaconițele	166
I.4.8. Văduvele.....	169
I.4.9. Fecioarele	170
I.4.10. Bătrânele.....	170
I.4.11. Evoluțiile secolelor II-III d.Hr.....	171
I.5. Predica apostolică.....	176
I.5.1. Transformările Cincizecimii.....	177
I.5.2. Predica Sf. Ap. Petru	179
I.5.3. Înțelepciunea divină a predicii apostolice	180
I.5.4. Adaptarea conținutului în funcție de auditoriu	183
I.5.5. Predica Sf. Ap. Pavel.....	185
I.5.6. Continuitatea predicii apostolice	191
I.5.7. Autenticitatea predicilor din cartea „Faptele Apostolilor”	192
I.5.8. Idei principale în predica apostolică.....	193

Capitolul II. Cultul Bisericii apostolice

II.1. Pocăință și botez	205
II.1.1. Actul pocăinței la poporul evreu.....	205
II.1.2. Pocăința creștinilor Bisericii apostolice	207
II.1.3. Puterea de a ierta păcatele.....	209
II.1.4. Apa, element cultic universal.....	211
II.1.5. Premisele botezului creștin	212
II.1.6. Botezul creștin	213
II.1.7. Pedobaptismul.....	215
II.1.8. Condiția acordării botezului creștin	217
II.1.9. Dezvoltarea ritualului.....	219
II.1.10. Exorcizarea	221
II.1.11. Săvârșitorii Tainei.....	223
II.1.12. Formula și materia botezului.....	223
II.1.13. Evoluții.....	224
II.2. Rugăciunea, postul.....	230
II.2.1. Rugăciunea și postul la poporul evreu	230
II.2.2. Rugăciunea și postul în viața Mântuitorului	232
II.2.3. Rugăciunea Apostolilor	233
II.2.4. Rugăciunea primilor creștini	235
II.2.5. Specificul rugăciunilor creștine	242

II.2.6. Timpul rugăciunii.....	251
II.2.7. Postul în viața Bisericii apostolice	253
II.2.8. Mărturiile secolelor II-IV d. Hr.	254
II.3. Frângerea pâinii	258
II.3.1. Terminologie.....	258
II.3.2. Prefigurări	261
II.3.3. Semnificații	261
II.3.4. Ritualul pascal iudaic.....	262
II.3.5. Similitudini	263
II.3.6. Diferențe	264
II.3.7. Frângerea pâinii, act cultic fundamental	267
II.3.8. Ritmicitate.....	270
II.3.9. Ritualul Tainei	272
II.3.10. Pregătirea credincioșilor	276
II.3.11. Dezvoltarea ritualului în Biserica primară	277
II.4. Punerea mâinilor, untdelemnul	281
II.4.1. Semnificația mâinii în Antichitate	281
II.4.2. Untdelemnul, element cultic al Antichității	283
II.4.3. Mântuitorul Hristos, Unsul Domnului	285
II.4.4. Gestul punerii mâinilor la Sfinții Apostoli.....	286
II.4.5. Taina Mirungerii în secolul apostolic	290
II.4.6. Aplicarea Mirungerii.....	292
II.4.7. Hirotonia în secolul apostolic	293
II.4.8. Punerea mâinilor în Biserica primară.....	296
II.5. Sărbătorile creștine	299
II.5.1. Sărbătorile publice ale Antichității	299
II.5.2. Sabatul evreiesc	300
II.5.3. Sabatul în viața Mântuitorului.....	302
II.5.4. Serbarea Duminicii în locul sâmbetei	306
II.5.5. Sabatul în viața Bisericii apostolice	308
II.5.6. Modalitatea respectării zilei de sărbătoare.....	311
II.5.7. Alte sărbători creștine	312
II.5.8. Data serbării Paștelui creștin în sec. I-II	313
II.5.9. Sărbători în săptămâna Paștilor.....	315
II.5.10. Sărbătoarea Cincizecimii în Biserica primară.....	315
II.5.11. Importanța martirilor.....	317
II.5.12. Cinstirea martirilor.....	319
II.5.13. Refuzarea sărbătorilor păgâne.....	321

Capitolul III. Educația primilor creștini

III.1 Educația iudeo-creștinilor.....	323
III.1.1. Mântuitorul Iisus Hristos în ochii contemporanilor Săi.....	323
III.1.2. Predica Sfântului Apostol Petru în privința lui Mesia Iisus.....	326

III.1.3. Învierea lui Iisus – piatra de temelie a creștinismului	333
III.1.4. Iisus din Nazaret este Mesia	334
III.1.5. Mărturisirea diaconului Ștefan – credința în Dumnezeu este baza mântuirii	339
III.1.6. Noul legământ încheiat de Iisus	342
III.1.7. Apostolul Pavel – exemplu viu al convertirilor creștine	343
III.1.8. Obiectivele Sfântului Evanghelist Matei	346
III.1.9. Mărturiile celorlalți Evangheliști	348
III.1.10. Principalele teme abordate în convorbirile cu evreii	349
III.1.11. Iscușința harismatică a predicatorilor creștini	355
III.1.12. Dialogul cu iudaismul în secolele următoare	358
III.2 Educația creștinilor proveniți dintre păgâni	362
III.2.1. Chemarea neamurilor	362
III.2.2. Puncte principale în educarea neamurilor	365
III.2.3. Chenoza și Învierea Fiului dumnezeiesc	366
III.2.4. Numele acordat Fiului dumnezeiesc	368
III.2.5. Ap. Pavel în fața păgânilor din Listra	368
III.2.6. Sf. Ap. Pavel în Areopagul Atenei	372
III.2.7. Regulile impuse păgânilor	380
III.2.8. Idolatria păgânilor	381
III.2.9. Abordarea idolotitelor de către creștini	385
III.2.10. Inutilitatea jertfelor păgâne dar și iudaice	387
III.2.11. Consumarea sângelui	389
III.2.12. Animalele sugrumate	390
III.2.13. Păcatul desfrânării	391
III.2.14. Învățătura creștină și filosofia păgână	394
III.3. Educația tuturor creștinilor	398
III.3.1. Autoritatea învățaturii creștine	398
III.3.2. Cărți folosite de creștini	400
III.3.3. Viața în Hristos	406
III.3.4. Grijile vieții	410
III.3.5. Perspectivile vieții creștine autentice	411
III.3.6. Sentimentul de „aleși” ai divinității	412
III.3.7. Eliminarea păcatului	414
III.3.8. Existența diavolului și lupta împotriva lui	420
III.3.9. Rolul îngerilor	424
III.3.10. Sfârșitul lumii acesteia	428
III.3.11. Așteptarea febrilă a Parusiei	431
III.4. Harismele și pseudoharismele	437
III.4.1. Lucrări harice mai înainte de Cincizecime	438
III.4.2. Raportul dintre har și harisme	440
III.4.3. Harismaticii Bisericii apostolice	442
III.4.4. Harisma apostoliei	445

III.4.5. Harisma glosolaliei	446
III.4.6. Harisma tălmăcirii limbilor	448
III.4.7. Harisma cuvântului înțelepciunii	449
III.4.8. Harisma cuvântul cunoștinței	449
III.4.9. Învățătorii	450
III.4.10. Credința făcătoare de minuni	451
III.4.11. Harisma tămăduirii	452
III.4.12. Harisma facerii de minuni	453
III.4.13. Harismele împărtășitorilor, miluitorilor și ajutorărilor	454
III.4.14. Harisma proorociei	455
III.4.15. Harisma deosebirii duhurilor	459
III.4.16. Harisma slujirii	460
III.4.17. Harisma evangheliștilor	461
III.4.18. Harismele cârmuirilor și fruntașilor	462
III.4.19. Harisma păstoririi	463
III.4.20. Importanța și necesitatea harismelor	464
III.4.21. Diluarea importanței harismelor	465
III.4.22. O opoziție între harismatici și ierarhie	466
III.4.23. Încetarea harismelor	467
III.4.24. Magia și vrăjitoria în Antichitate	468
III.4.25. Pseudoharismele în secolul apostolic	472
III.5. Iudaizantii	476
III.5.1. Matricea iudaică a Bisericii primare	476
III.5.2. Prima comunitate mixtă	478
III.5.3. Controverse	479
III.5.4. Biserica din Ierusalim	482
III.5.5. Iudaizantii în diaspora	486
III.5.6. Poziția Sf. Ap. Pavel	487
III.5.7. Ecourile controverselor cu iudaizantii în epistolele pauline	490
III.5.8. Consecințe pozitive și negative	493

Capitolul IV. Aspecte comunitare ale vieții creștine	499
IV.1. Comuniunea vieții creștine	499
IV.1.1. Comuniunea Mântuitorului cu ucenicii Săi	502
IV.1.2. Comuniunea ucenicilor până la pogorârea Sf. Duh	502
IV.1.3. Comuniunea Sf. Duh	507
IV.1.4. Efectele comuniunii Sf. Duh	512
IV.2. Agapele	513
IV.2.1. Ritmicitatea agapei	513
IV.2.2. Timpul și modalitatea practică a săvârșirii agapei	517
IV.2.3. Disciplinarea agapelor	518
IV.2.4. Efectul agapelor	519
IV.2.5. Rolul diaconilor	519
IV.2.6. Banchetul păgân și agapa creștină	519

IV.3. Milostenie și colecte.....	522
IV.3.1. Milosteniile Mântuitorului	523
IV.3.2. Milostenia în viața comunității din Ierusalim.....	524
IV.3.3. Exigențele milosteniei	528
IV.3.4. Ospitalitatea creștină	529
IV.3.5. Milostenia în viziunea Bisericii primare	530
IV.3.6. Colectele creștine	533
Concluzii.....	538
Bibliografie.....	540

În colecțiile
ISTORIE LITERARĂ și ESEU
 ale Editurii **Bibliotheca** au apărut:

- Ștefania Rujan, *Metafore obsedante și imagini proiectate*
- Henri Zalis, *O istorie condensată a literaturii române (1880-2000) vol. I*
- Mircea Horia Simionescu, *Literatură dus-întors*
- Barbu Cioculescu, *De la Mateiu citire...*
- Petre Gheorghe Bârlea, *Diversitate și identitate culturală în Europa (vol. I, II, III)*
- Barbu Cioculescu, *Mateiu I. Caragiale. Receptarea operei*
- Alexandru George, *Consemnări în curs și la fine*
- Alexandru George, *În treacăt, văzând, reflectând*
- Tudor Cristea, *Partea și întregul*
- Sultana Craia, *Zaharia Stancu sau Aventura memoriei*
- Sultana Craia, *Vis și reverie în literatura română*
- Ion Gavrilă, *I. Al. Brătescu-Voinești. Viața și opera literară*
- Emil Vasilescu, *Vladimir Streinu*
- Nicolae Rădulescu, *Prestigiul rațiunii*
- Petre Gheorghe Bârlea, *Peithous Demiourgos. Știința și arta convingerii în antichitatea greco-latină*
- Mihai Gabriel Popescu, *Pagini la istoria culturii dâmbovițene*
- Camelia Frățilă, *Diversitate culturală și conflict în Europa de est*
- Emil Vasilescu, *Contraforturi I. Contribuții de istorie literară și bibliologie*
- Victor Davidoiu, *Liviu Rebreanu*
- George Anca, *Literary Anthropology*
- Henri Zalis, *Printre contemporani*